

5.0. Statens store gældsproblem.

Det næststørste samfundsproblem er den fortsatte gældsætning af staten. Med udsigt til endnu et år med omkring 20 mia. kr. driftsunderskud i staten, vil gælden vokse til nye uacceptable højder. Udover gældens skadelige virkning på pengemarkedet og renteudviklingen medfører gældens forrentning også en ødelæggende gøgeungeeffekt på statens budget. Den grådige rentekonto kræver over 60 mia. kr. i 1997 og derved bortødsles surt tjente skattekrøner uden nogen velfærdsgevinst. I 1996 nåede den samlede statsgæld at runde 800 mia. kr. en skamstøtte for politisk overforbrug og misforvaltning.

Det danske samfund har gældsproblemer. Uanset, hvilke beregningsmetoder og uanset hvilke nye manipulationer skiftende finansministre har benyttet sig af, så kan de ikke lyve sig fra det faktum, at vi har et gældsproblem.

I 70'erne var det Anker Jørgensens socialdemokratiske regeringer som stiftede en meget stor statsgæld i udlandet. Hvert år blev der lånt nye milliarder i udlandet. Det var på den baggrund daværende finansminister Knud Heinesen (S) i 1981 udtalte de berømte ord om, at vi befandt os på afgrundens rand. Da Poul Schlüters (K) regering kom til i 1982 var man nødt til at omlægge den danske gældspolitik. Man havde ikke format til at iværksætte en egentlig afvikling af gælden. I stedet ændrede man taktik. Fra optagelse af lån i udlandet blev det lån i indlandet, der var mest udbredt. Schlüters regeringer formåede da også at slå alle rekorder i indenlandsk låntagning.

Mange har fremført det argument, at indlandsgæld ikke er noget problem, da det bare er den ene lomme, som har lånt penge i den anden lomme. Det passer ikke af to grunde. For det første, så bliver gælden jo forrentet. Hvert år afsættes der mange milliarder kr. på finansloven til betaling af renter (58,7 mia. kr. i 1997). Modtagerne af renterne er de personer, der har kapitaloverskud til at låne staten penge. Da hele befolkningen betaler statskat opnår man en omvendt Robin Hood-effekt, hvor der flyttes velfærd fra de fattigste til de rigeste! Den anden grund opstod i efteråret 1987, hvor den danske økonomi blev åbnet for fri kapitalbevægelse. De danske statsgældsbeviser fik følgeskab af kroneobligationer, som er frit omsættelige i hele verden. I dag er det sådan, at ca. halvdelen af den danske indlandsgæld faktisk er på udenlandske hænder.

Den egentlige udlandsgæld er de seneste år blevet afdraget betydeligt og vil om få år gå i nul. Det skyldes, at det årlige overskud på betalingsbalancen bruges til at afdrage udlandsgælden.

Men vi bliver ikke gældsfri i forhold til udlandet af den grund. Som nævnt er en stor del af statens indlandsgæld på udenlandske hænder. Danmark er på den måde blevet utroligt afhængig af, hvad der sker på de udenlandske markeder. Hvis tilliden til kronens stabilitet svækkes den mindste smule vil man med lynets hast sælge de mange danske obligationer tilbage til os. Det giver regering og Folketing meget lidt handlefrihed. Gælden vokser hvert år så længe staten har underskud på sin drift. Det årlige underskud på driften (DAU) bliver omsat til forøget optagelse af lån.

Nationalbanken bliver bedt om at trykke nogle flere obligationer således, at det er muligt at udbetale lønninger, pensioner, dagpenge o.s.v. Uden optagelse af nye lån ville statens økonomi gå mod bunden af statskassen hvert efterår.

Regeringen praler med, at de offentlige finanser ikke vil vise underskud allerede i 1997. Det er et sprogligt og økonomisk tryllesnummer, for at aflede opmærksomheden fra regeringens elendige politik. Det offentlige er normalt defineret som staten, amterne og kommunerne. Hvis disse områder havde balance i økonomien, var det pænt nok. Men regeringen indregner en række offentlige fonde (ATP, LD, Den Sociale Pensionsfond o.s.v.) i regnskabet for at kunne fremvise balance!

Statens budget vil igen i 1997 udvise et underskud på driften. Det forventes at blive ca. 23 mia. kr. (22.567.200.000,00 kr.). Da statens samlede budget er på næsten 400 mia. kr., skal der med andre ord spares mindre end 10 pct. for at få balance. Man kunne selvfølgelig også forhøje momsen til 31 pct. eller forhøje indkomstskatten med 11 pct. Hvem har lyst til det – ikke **Fremskridtspartiet**.

Når 1997 er forbi vil statens samlede gæld runde 840 mia. kr. Det tal fremgår dog ikke af regeringens tabeller. Regeringen har nemlig besluttet at indregne Den Sociale Pensionsfond i opgørelsen, hvorved man når »ned« på en statsgæld på 620 mia. kr. Fordeler vi det ud på alle danske borgere giver det over 140.000 kr. pr. person. Men da spædbørn jo ikke har betalingsevne er det mere